

Naročnina

Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 80 Din, za
inozemstvo 100 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
maloglasni po 150
in 2D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 250, velik
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po preizku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6 III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon števil. 50, upravnništvo števil. 328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6. Čekovni
račun: Ljubljana števil. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevski 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

„Narodno edinstvo“

»Ne večina poedinih plemen, ampak parlamentarna večina brez ozira na plemensko sestavo, je činitelj zakonodajstva in upravne kontrole«. S tem stavkom nam je »Jutro« razložilo, kako si SDS zamišlja »narodno edinstvo«. »Država mora biti le okvir edinstvenega naroda.«

Le med potrpežljivimi Slovenci je mogoče, da list, ki v sedmem letu boja za naše ime, kaj takega napiše in še mirno živi. »Jutro« je s tem proklamiralo državo za tisto politično edinicu, ki naj svojim državljanom ukazuje narodnost. Tako piše v dvasetem stoletju glasilo, ki zlorablja ime naprednosti in demokratizma. Reakcionarstvo najgršega tipa, kakršnega poznajo nekdanji turški, madžarski in vsenemški režimi, stopa pred nas pod firmo narodnega edinstva. Opraviči imamo z modernim nacionalnim »jožefinizmom«.

Hvaležni smo »Jutru«, da nam je tako razložilo Pribičevićev ideologijo. Torej: ker smo v jugoslovanski narodni državi, moramo vsi državljan, kar nas je slovenske krvi opustiti svojo narodnost in moramo postati »Jugoslovenci« oziroma člani »narodnega edinstva«. Mi Slovani v Jugoslaviji nimamo več osnovne osebnosti pravice, da sami izbiramo, kateremu narodu se prištevamo, država nam enostavno ukaže, da smo člani »edinstva«. »Jutro« je šlo dalje kot Pribičević, ono ne pozna Slovencev, Hrvatov in Srbov niti kot plemen. Ono pozna samo politiko narodnega edinstva. S politiko naj se pretvarjajo jugoslovanski narodi, z ustavo in državnim zakonodajom naj se zabrišejo vse narodnostne razlike, politika in državna uprava naj rodi nov narod. In ta mehanično skovani narod, ki mu bo oče Pribičević, mati pa SDS bo »jugoslovensko edinstven«. Le Nemeem, Arnaut in Madžarom pušča »Jutro« tudi v naši državi narodnostno svobodo in pravico.

Vsak pa, ki smatra, da narodov ne ustvarjajo države — tudi naša država ne — sleherni kdor ljubi svoj jezik in, ki mu je negacija narodnosti absurdno nasilje — pa naj bo še tako iskren in požrtvovalen državljan — vsak tak dela proti državi, ker ne priznava »osnove naše države« kakor jo je zamislil Pribičević in SDS.

To je torej ideologija »narodnega edinstva«. Kako naj se ta koncepcija udeleži v Sloveniji?

Težko je udeležiti idejo, ki je protinavarna. Na naraven način ne gre. Kaj torej? Preostaja edno še uničevanje. V Sloveniji je treba torej uničiti narodno zavest, ljubezen do svojega rodu, uničiti narodno kulturo, in da se to čim prej zgodi, treba uničiti pred vsem slovensko blagostanje, da bo vse skupaj masa nekulturnih, duševnih in materijalnih beračev, ki bo hočeš-nočeš brez zavesti in volje, le s trebuhom za kruhom sledila diktaturi iznajditelja »narodnega edinstva«. Po tem načrtu dela SDS že vseh teh osem let zavestno in smoteno. Slovenija je že po svojem imenu protidržavna, po svoji veliki ljubezni do rodne grude pa celo veleizdajalska, zato po njej! Če se bo SDS posrečilo, da bi nam vlada la še sedem let, ne bomo imeli več ne pluga, ne knjige, ne stroja, ne peresa — vse bo šlo za »davke«, diktirane po SDS-arskem načrtu »edinstva«.

Gorje pa tistemu, ki bi se temu edinstvo-stvovanju uprl. Zagrešil je »negacijo državne ideje«. Za »negacijo državne ideje« pa proglašajo SDS vsak poizkus, ki meri na vzpostavitev resnično državotvorne politike, ki naj računa z danimi neizpremenljivimi dejstvi, da žive na državnem ozemlju trije jugoslovanski narodi, da je treba tem narodom dati vsakemu svoje, predvsem pa jim dati svobodo, da bodo s lastnim delom in trpljenjem kovali svojo usodo, ki je itak neotlojlivo združena z jugoslovansko državo; da morajo v narodni državi ti narodi najti svojo mogočno podpornico in zaščitnico; da bo zrastle ljubezen v njih, rastel zmisel za državo; da bo sorodstvo med narodi harmonično izpopolnilo naše državljanske vezi in tako država najpopolnejše fundirana. Tako miselnost, ki leži na dlani, ki nujno izhaja iz dejanskega stanja, SDS proglašajo za protidržavno. To je pač zagrizenost, ki meji že na abnormalnost.

Naravno je, da je danes SDS s svojim »narodnim edinstvom« osamljena kot prerok v puščavi. V prvih poveljih letih je ideja SDS bila velesrbskim politikom dobra formula za uveljavljanje iste mentalitete, ki je govorila o Slovincih in Hrvatih kot podjarmljenih,

Belgrajsko časopisje o vstopu SLS v vlado.

NAPACNE INFORMACIJE. — DOSLEJ SE NI BILO NOBENIH POGAJANJ. — GLASOVI O IZJAVI DR. KOROŠCA.

Belgrad, 28. okt. Radikalno »Vreme« in Pribičevićeva »Reč« tudi danes objavljata uvodne članke z ozirom na vesti o pogajanjih s SLS za vstop v vlado. Ne glede na to, da temeljita oba članka na povsem napačnih informacijah, kajti ponovno naglašamo, da se nikakoli take pogajanja niso vršila, vendar je to neprestano pisanje značilno za sedanji položaj. Iz članka v »Vremenu« se jasno odseva prikrita želja, naj bi do tega vstopa prišlo in se izraža nada, da bi takšno sodelovanje med sedanjo koalicijo in SLS bilo v korist države in ljudstva, posebno če bi prišlo do ugotovitve in izvršitve skupnega gospodarskega in socialnega programa.

Obenem se ta prikrita vabila radikalov za vstop SLS v vlado maskirajo s filozofiranjem o načelno političnih držav. sporazumih in soglasjih, ki da so za takšno sodelovanje tudi potrebni, če naj bo to sodelovanje iskreno in pristržno. Take sporazume seveda Pribičevićeva »Reč« smatra za nemogoče, češ, da jih tudi Stjepan Radić ni sklepal, pa je vendar glavni steber sedanje vladne večine.

Po mišljenju glavnega glasila sam. demokratov je Stjepan Radić kljub temu svojemu sodelovanju ostal isti, kakor je bil. Zato izraža Pribičevićeva glasilo svojo globoko nado in prepričanje: »Težko da bo zviti pop izpolnil to (Uzunovičovo) željo.«

Izjava g. dr. Korošca je še vedno predmet obširne debate v vseh političnih krogih. Tudi časopisje jo komentira večinoma v smislu, kakor smo včeraj poročali. Današnja »Politika« na več mestih poudarja značaj te izjave. Pod naslovom: »Po izjavi g. dr. Korošca« pravi naslednje:

»Izjava, ki jo je dal včeraj g. dr. Korošec, se v vseh političnih krogih smatra kot značilna. Kakor se je včeraj govorilo v vladnih krogih, je g. dr. Korošec s tem znatno olajšal g. Uzunoviču pot, da prične z g. dr. Korošcem tudi uradna pogajanja, ki so se dosedaj vodila po posrednikih in neoficijalno. Vsi politični krogi so včeraj od g. Uzunoviča pričakovali, da pride do tega uradne poziva za pogajanja.«

Nova politična prorokovanja.

SRBSKO-HRVAŠKA-SLOVENSKA KOALICIJA POD PREDSEDSTVOM PAŠIČA? KRALJEVO KRONANJE.

Belgrad, 28. okt. (Izv.) Bivanje g. Ace Stanojevića v Belgradu daje političnim krogom povod, da zaključujejo, da stojimo pred važnimi spremembami. Njegove neprestane konference z g. Pašićem ter drugimi uglednimi radikali, in tudi politiki iz drugih strank potrjujejo takšno mišljenje. Vendar za sedaj drugega povoda za to ni. Zato navidezno vlada v politiki precejšen mir. »Politika« piše o tem sledeče:

»Mir, ki traja že dva do tri dni, se smatra v informiranih političnih krogih samo kot začasen. Po trditvah teh poučenih krogov se tudi intenzivno dela na ustvarjanju novih političnih kombinacij. Središče te delavnosti, dosedaj še skrite, je Nikola Pašić, v čigar stanovanju se vršijo vsakodnevna posvetovanja. Da stojimo pred važnimi spremembami, se v političnih

krogih opozarja na dejstvo, da se ponovno nahaja v Belgradu Aca Stanojević, ki se v Belgradu pokaže samo v resnih trenutkih.

Kakor se je včeraj trdilo, bi imelo v kratkem času priti do sprememb, ki ne bi bile niti posledica položaja v skupščini, niti posledica vladnega položaja v radikalnem klubu, marveč posledica celokupnega stanja naše notranje politike. Kakor se je zatrjevalo, bi imeli v sedanjo radikalno-radičevsko koalicijo vstopiti poslanci Slov. ljudske stranke. Na čelo te razširjene koalicije bi imel priti g. Pašić. Kakor se je zatrjevalo, bi g. Uzunovič postal podpredsednik vlade. Ta vlada, v kateri bi bile stranke, ki predstavljajo večino Srbov, večino Hrvatov in večino Slovencev, bi imela izvršiti kraljevo kronanje.

Zadoščenje dr. Korošcu kot ministru za prehrano.

ČITANJE AKTOV O POSLOVANJU MINISTRSTVA ZA PREHRANO POD VODSTVOM DR. KOROŠCA ZAKLJUČENO. — AKTI IZPRICUJEJO KOREKTNOST POSTOPANJE MINISTRSTVA V TEJ DOBI. — SUBOTIŠKA KLAVNISKA AFERA DEMOKRATSKIH MINISTROV.

Belgrad, 28. okt. (Izv.) Na včerajšnji in današnji seji anketnega odbora so se čitali akti notranjega ministrstva za prehrano o nakupu, prevzemanju in odpremi ameriškega blaga. Prečitali so se vsi akti za časa ministrovstva g. dr. Korošca. Našel se ni niti eden akt, ki bi količjak kompromitiral to delovanje. Šele po odhodu g. dr. Korošca so se pod njegovimi ministrskimi nasledniki začele nerednosti. Blago se je kradlo in kvarilo po slabih skladiščih v Belgradu. 3. junija 1920 se je šele odposlalo poslednje blago iz Soluna. 31. avgusta 1920 je minister Jojić dal pri finančnem ministrstvu ustaviti izplačevanje dolarja.

Vsled padca dinarja in dvigovanja dolarja se je blago, ki je bilo izredno ugodno kupljeno, znatno podražilo, ker se je odlagalo z odplačevanjem, in se končno sploh ustavilo, namesto da bi se blago po prevzemu takoj odprenilo

in oddalo ljudstvu, ki je bilo naročenega blaga zelo potrebno. Čitanje aktov o delovanju ministrstva za prehrano po odhodu g. dr. Korošca bo še dolgo časa trajalo.

Danes je bil v odboru zaslišan bivši veliki župan subotički Manojlović radi klavniške afere v Subotici. Izpovedal je, da je Srbija 1. 1918. sklenila pogodbo s Češkoslovaško, da ji bo dobavljala svinjsko mast in meso. Izvršitev te pogodbe je izročila klavniški družbi v Belgradu, ki pa je bila za to delo nesposobna, ker so ji bili med vojno vsi prostori uničeni. Omenjeno nabavo je izročila subotički delniški družbi, ki se je v ta namen osnovala. Pogodbe med državo in belgrajsko klavniško družbo ter pogodbe med poslednjo in subotičko ni bilo sedaj več mogoče dobiti, vsled česar je cela ta afera, radi katere so obtoženi demokratski ministri, še vedno nerazčiščena.

Brezplodna seja narodne skupščine.

Belgrad, 28. oktobra. (Izv.) Samostojni demokrati uganjajo s svojimi najnovejšimi posli svojo demagogijo naprej. Na današnji seji je bilo govora o predlogu posl. Grisogona, da naj se nujno izpeljejo oblastne volitve. Tudi ta predlog je demagogija, ki se da naravnost otipati. Samostojni demokrati so po sprejetju ustave in zakona o volitvah v oblastne skupščine, ki je bil sprejet leta 1921, in odredbe,

da se morajo volitve izvršiti v treh mesecih, bili skoro neprestano v vladi. Nikdar se niso spomnili, da bi bilo potrebno ta zakon izvršiti. Posebno slovenski in sploh prečanski samostojni demokrati so odločno nastopali proti izvedbi tega zakona, ker so se zavedali, da bi v oblastnih skupščinah ničesar ne pomenili in da bi ravno sestava oblastne skupščine bila dokaz njihove popolne mizerije na

Velesrbska struja, ne edinstvo SHS, se izraža v tistih členih ustave, ki jih Pribičević reklamira zase. Nikdar bi Pribičević teh členov ne uveljavil, če se ne bi krili z velesrbsko idejo. Ta ideja pa je že padla. Danes je srbski narod že pripravljen na iskren sporazum s Hrvati

in Slovenci, misel bratstva je med jugoslovanskimi narodi že močna in treba samo še čakati evolucije, da bo zadobila polino veljavo v politični konstelaciji. V tej novi dobi pa ni več mesta za državnopravne in narodnostne publice SDS.

pristaših med slovenskim in ostalim prečanskim prebivalstvom. Zato je ta predlog hri-navska demagogija, in sploh ni mogoče resno o njej govoriti.

O tem predlogu se je vršila precej dolga razprava. Glavni govornik je bil Pribičević poslanec Grisogono, kateremu je minister za notranje zadeve odgovarjal, da je vlada o volitvah v oblastne skupščine že govorila in da je izvedba tega zakona že gotova stvar. Z ozirom na Grisogonov predlog izjavlja, da je ta predlog demagogija. Vladna večina je ta predlog odbila.

Nato se je prešlo na razpravo o predlogu muslimanov, da naj se obravnave agrarnih sporov odvzamejo kompetenci ministrstva za agrarno reformo in izroče kompetenci upravnih sodišč. Predlog je zagovarjal v imenu muslimanskega kluba poslanec Djafer-beg Kuenović.

Minister za agrarno reformo je ta predlog odbil, češ, da itak pripravlja zakonski predlog o ureditvi tega vprašanja v Bosni in da bo ta zakonski predlog v kratkem predložil.

O priliki debate o tem predlogu je prišlo do precej burnih prizorov med bosanskimi radikali in muslimani. V medsebojnem prepiru se je seja zavlekla do 1. ure. Nato se je zaključila, ne da bi se sploh prešlo na dnevni red. — Prihodnja seja jutri.

Belgrad, 28. oktobra. (Izv.) Z ozirom na praznike Vseh svetih se bodo skupščinske seje jutri odgodile. Prihodnja seja se bo vršila šele v sredo. Pred današnjo sejo se je na poziv podpredsenika g. Pasarića vršila seja načelnikov parlamentarnih klubov. Na tej seji je podpredsenik g. Pasarić predlagal, da se sklene, da se skupščinske seje odložijo in da se sporazumno izvoli odbor za proučevanje zakonskega predloga o konvenciji za razmejitve med našo državo in Romunijo. Drugi predlog je bil sprejet. Glede odlaganja skupščinskih sej pa ni prišlo do soglasja, ker je opozicija proti temu nastopila. Zato je Pasarić sam odgodil skupščino.

Simpatije slovenskih radikalov do SLS.

Belgrad, 28. okt. (Izv.) Nekateri od prvakov slovenskih radikalov se nahajajo v Belgradu, kamor so prišli deloma na poziv vodstva svoje stranke, da dajo svoje mišljenje o stanju radikalne stranke v Sloveniji in o razpoloženju v Sloveniji sploh, deloma pa zato, da bi pri predstojajočih spremembah vlovili zase kako drobtino in da bi poskušali izpeljati nekatere intervencije svojih prijateljev.

Predsednik vlade Nikola Uzunović je sprejel samo Nikolo Zupanića in dr. Lukana. Zupanića je sprejel tudi Pašić. Kakor izjavljata, sta oba navdušena nad vestmi, da bi bilo potrebno in koristno, če bi tudi SLS stopila v vlado. V tem smislu sta po njunih izjavah podala svoje mišljenje tudi pri merodajnih činiteljih radikalne stranke.

Med slovenskimi prvaki radikalne stranke pa se je tokrat znašel tudi znani g. Emil Stefanović, ki je pred zadnjimi volitvami izdajal »Radikala« in v njem podpiral dr. Žerjavo in tudi branil Orjuno. Dasiravno ga zato nihče ne vpraša, izjavlja, da je »Samouprava« dr. Sajovic v rokah dr. Žerjave in da zato tako piše; mi pa smo za ulazak. — To izjavljanje proti dr. Sajovicu s strani mariborskih radikalov se tolmači kot nov dokaz, da v vrstah radikalne stranke ni soglasja, vsled česar seveda vodstvo v Belgradu na nje ne polaga važnosti.

Hrvatski katoliški dnevnik.

Zagreb, 28. oktobra. (Izv.) Danes je izšel v »Katoličnem listu« proglas na hrvatske katolike, ki se pozivajo, da sodelujejo pri akciji za hrvatski katoliški dnevnik. Proglas so podpisali za Pijevo društvo dr. Velimir Deželić, dr. Stefan Markulin in dr. Josip Andrić, za začasni upravni odbor pa dr. Dionizij Njarady, grško-katoliški škof iz Križevcev, dr. Dominik Premuš, zagrebski pomožni škof, in drugi odlični predstavniki katoliškega pokreta med Hrvatji. Doslej so zbrali za ta katoliški dnevnik okoli pol milijona dinarjev. Razen tega je vpisanih delnic za 400.000 Din, ki pa še niso vplačane. V omenjenem proglasu se sporoča, da izide prva številka katoliškega dnevnika o Veliki noči.

POTRES.

Rim, 28. oktobra. (Izv.) Observatorij v Faenzi poroča o potresu v razdalji 9000 km.

Vprašanje staroupokojencev.

Odgovor fin. ministra na interpelacijo posl. Zebota.

Belgrad, 28. okt. (Izv.) V imenu Jugosl. kluba je posl. g. Franjo Zebot poslal aprila 1926 na fin. ministra obširno spomenico, v kateri zahteva, da se pokojnine kronskih upokojencev spremenijo v dinarske. G. posl. Franjo Zebot je dobil na spomenico naslednji odgovor in informacijo:

»O kakem novem razvrščanju upokojencev, ki so bili upokojeni, preden je stopil v veljavo zakon o uradnikih in ostalih uslužbencih, oziroma zakon o državnem prometnem osebju (čl. 239. in 240. zakona o državnih uslužbencih ter 209. in 210. zakona o prometnem osebju) ne more biti govora.

Kar se tiče prevedbe starih kronskih pokojnin na dinarske pokojnine, se bo ta zadeva kmalu izvedla, ker so pripravljala dela za zakon dokončana ter je tudi izdelan osnutek za prevedbo. Prevedba sama pa ne bo imela nobenega vpliva na službeni položaj kronskih upokojencev. Materialna stran teh upokojencev se bo zboljšala s tem, da se bodo kronske pokojnine povišale na isto vsoto v dinarjih. — Belgrad, 16. oktobra 1926. Po naredbi finančnega ministra.«

Agrarna reforma v Dalmaciji.

Zakonski načrt vlade je nesprejemljiv.

Belgrad, 28. okt. (Izv.) Danes se je vršila prva seja odbora za ureditev agrarnega vprašanja v Dalmaciji. Minister za agrarno reformo g. dr. Šibenik je dal ekspozice, kjer je samo na kratko pojasnil zakon, ni pa šel v bistvo samo.

Takoj na prvi seji so se med radikali in radičevci pojavile velike difference. Radikalno stališče je v glavnem zastopal g. dr. Laza Marković, ki je izjavil, da je zakon tudi v nasprotju z ustavo samo, in je nedosleden, ker ureja pravne odnose, ki jih v pravni državi uravnava civilno-pravni red.

Opozicionalni govorniki so vsi izrazili dvom, da bi se predlog uzakonil. Večina govornikov iz opozicije se je izjavila za nujnost, toda istotako se je izjavila proti principu, ki jih hoče zakon uvesti. Zastopnik Jugoslov. kluba g. Ivan Vesenjak je zastopal stališče, da je zakon nujen, toda takšen, kakršen je, je nesprejemljiv. V nekaterih točkah je naravnost nemogoč. Bodisi iz dilatatizma, bodisi namenoma, nima zakon nobenih pojasnil o finančnih efektih, nobene statistike o interesih in nobenih utemeljitvah. To odgovarja dosednji praksi dosedanje zakonodaje.

Prihodnja seja se bo sklicala pismenim putem, kar je nov dokaz o neslogi in nesoglasju o tem zakonu. Na seji je prišlo do burnih spopadov med sam. demokratom dr. Krizmanom in radičevcem Pavlom Radičem in dr. Basaričkom. Dr. Krizman je slednjemu očital materialno korist in očital njegovo soudeležbo pri društvu »Grudac«, ki se je osnovalo v Zagrebu z ozirom na odredbo o fakultativnem odkupu pod agrarno reformo spadajočih posestev.

Radičevci proti železniški progi Rogatec--Krapina.

Zagreb, 28. oktobra. (Izv.) Na večerajšnji seji finančnega odbora so glasovali radičevci za to, da se ne dovoli kredit za zgraditev proge Krapina-Rogatec. Prebivalstvo, ki je z gotovostjo računalo, da se bo ta proga pričela v najkrajšem času graditi, je ob tej nerazumljivi in obsojanja vredni taktiki radičevcev jako razočarano.

PROTI RATIFIKACIJI NETTUNSKIH KONVENCIJ.

Split, 28. oktobra. (Izv.) Javnost se jako mnogo bavi z gmočnim položajem italijanskih državljanov v Dalmaciji, ki bi se zlasti pokazal po izvedbi agrarne reforme ter po ratifikaciji nettunskih konvencij. Brez dvoma bi v tem slučaju prišli Dalmatinci v podrejen položaj napram italijanskim državljanom. Raditega je razumljiv odpor našega avtohtonega življa v Dalmaciji proti stanju, ki bi nastopilo v Dalmaciji zlasti po ratifikaciji nettunskih konvencij.

RAZPRTIJE V SDS.

Dubrovnik, 28. oktobra. (Izv.) V Dubrovniku je izbruhnil velik spor v organizaciji SDS. Iz organizacije je bil namreč izključen dosednji tajnik dr. Karlovič. Na seji, ki je bila jako burna, so očitali dr. Karloviču, da se je skrivoma sestal z Radičevim disidentom Bačmagom in da je sploh bil v tesnih stikih z radičevci.

KULUK V DALMACIJI.

Split, 28. oktobra. (Izv.) V vasi Stankovac pri Šibeniku je zavladalo med kmeti ogorčenje radi tega, ker morajo delati kuluk pri gradnji cest. Nezadovoljstvo se predvsem obrača zlasti proti radičevskemu poslancu Zagorcu, ki je kmetom obljubil, da bo posređoval za izplačilo 200.000 Din za gradnjo cest. Dosedaj pa je ostalo le pri obljubi. Zato ni čudno, da odpadajo kmetje od Radiča, ker jim postavlja take zastopnike v parlament, ki se zanje sploh ne brigajo.

Proslava osme obletnice češkoslovaške republike.

Praga, 28. oktobra. (Izv.) Ob osmi obletnici ustanovitve češkoslovaške republike so se vršile po vsej državi velike slovesnosti. Na praškem gradu so se danes zbrali diplomatski zastopniki tujih držav in je ob tej priliki sporočil doyen diplomatskega zbora predsedniku Masaryku svoje čestitke. Predsednik Masaryk je v svojem odgovoru povdarjal, da pomenita Locarno in Thoiry razveseljiv napredek o zblizanju evropskih narodov, ki so si tekom svetovne vojne stali sovražno nasproti. Nato sta še sporočila pozdrave predsedniku Masaryku predsednik zbornice in

senata. V odgovoru na ta pozdrava pa naglašala Masaryk veliki pomen vsotpa Nemcev v vlado, s čimer so se Nemci odločili k političnemu in administrativnemu sodelovanju. S tem so ustvarjeni predpogoji za nadaljnje politično zblizanje. In to se je zgodilo v času, ko si ravno predstavniki Francije in Nemčije podajajo roke k sodelovanju. Masaryk je vedno računal z močno Nemčijo. Zato bomo mi — pravi Masaryk — vzdrževali tako do Nemčije kakor do vseh drugih sosednih držav prijateljske odnose.

Fašistovska štiriletnica.

Rim, 28. oktobra. (Izv.) Danes se je po celi Italiji na slovesen način praznovala obletnica fašistovske revolucije. Ob tej priliki je izdal Mussolini na narod v imenu vlade in fašistovskih voditeljev posebno spomenico. Spomenica je sestavljena v slogu visokih fraz in obrabljenih gesel; ugotavlja se v spomenici, da je položaj režima v četrtem letu fašistovske revolucije trden kot granit. Nadalje se v tej spomenici govori o delu, ki ga je izvršila fašistovska režim, in se obseg tega dela označuje kot impozanten. Kot posebno zaslužno delo si pripisuje Mussolini postavitev guvernerjalnega režima Rimu. Kakor se v spomenici poveljuje fašizmu, tako se istočasno omalovažujejo in napadajo fašizmu nasprotne struje. Posebno se naglašajo nekatere vrline fašizma: disciplina, politična in moralna nepoprečnost, lojalnost, hrabrost, vztrajnost itd. Spomenica se zaključuje z mislijo, da bo fašistovski režim vzpostavil veličino Italije na vsak način, povsod in proti vsakomur.

RADIČEVCI MED SEBOJ.

Split, 28. oktobra. (Izv.) Dalmatinsko časopisje ugotavlja, da je Radičev »Dom« falzificiral zapisnik skupščine, na kateri je bila narodnemu poslancu Matijevidu in predsedniku splitske okrajne organizacije HSJ dr. Sokolu soglasno izrečena zaupnica. Ob tem falzifikatu je mnogo uglednih pristašev HSS v Dalmaciji izjavilo, da ne bodo dopustili, da bi vodstvo stranke v Zagrebu na furtiškaški način metalo dr. Sokola z njegovega predsedniškega mesta splitske okrajne organizacije. Vznemirjenje med dalmatinskimi radičevci je jako veliko in se splošno ugotavlja, da ne bo ta spor končal brez usodepolnih posledic.

SPOR MED NEMČIJO IN REPARACIJSKO KOMISIJO.

Berlin, 28. oktobra. (Izv.) Vesti, ki so se bile večeraj razširile tako v domačem kakor inozemskem časopisju o konfliktu med nemško vlado in vojaško kontrolno komisijo se v službenih krogih označujejo kot neutemeljene. Večina točk je že davno rešena in gre le za rešitev še nekaterih manj važnih vprašanj.

CIRIL KOBURG V PRAGI.

Praga, 28. okt. (Izv.) Večeraj je prispel semkaj princ Ciril Koburg pod fiktivnim imenom Kiril Sokolski, diplomat v Sofiji. Nastanil se je v poslopju bolgarskega poslanstva. Njegov prihod je v zvezi z Eislerjevo afero. V splošnem se poudarja, da nima afera nobenega političnega ozadja in da bodo zato tudi odpadle vse že napovedane senzacije. Ve se le toliko, da govori proti Eislerju neki protokol, po katerem je Eisler zahteval od Cirila Koburškega večje denarne vsote.

DRAGINJA NA ČESKEM.

Praga, 28. okt. (Izv.) Večeraj so se zglasile v ministrstvu za ljudsko prehrano delegacije ženskih zvez, ki so protestirale proti rastoči draginji.

ČEŠKOSLOVAŠKA TRGOVINA.

Praga, 28. okt. (Izv.) Glasom statističnih podatkov tekom treh tromesečij tega leta znašajo aktiva v zunanji trgovini 1125 proti 1431 milijonov v preteklem letu. Premoga so izvozili 740.000 proti 400.000 kg v preteklem letu.

MADJARSKO INVESTICIJSKO POSOJILO.

Budimpešta, 28. sept. (Izv.) Finančni minister je podpisal danes z newyorško banko, Speyer in Co., drugo investicijsko posojilo v znesku 6 milijonov dolarjev. To posojilo se ima v 20 letih amortizirati in to 7 odstotno ter po kurzu 98.

ROPARSKI NAPAD.

Budimpešta, 28. okt. (Izv.) Večeraj so v bližini grške meje napadli banditi gospo in zeta nekega francoskega inženjerja, ju izropali in umorili.

SPORTNE VESTI.

Praga, 28. oktobra. (Izv.) Na nogometni tekmi Češkoslovaška : Italija, ki ji je prisostvovalo do 25.000 ljudi, si je češkoslovaško moštvo priborilo zaslužno zmago v razmerju 3:1 (2:1).

Varšava, 28. oktobra. (Izv.) Pri maratonskem teku je dosegel Nemec (Charlottenburg) prvenstvo. Dosegel je cilj v 2 urah 57 minut in 52 sekundah.

Državni pravdnik zahteva atentatorico na Mussolinija pred poroto.

Rim, 28. oktobra. (Izv.) V tukajšnjih političnih krogih je zbudila veliko pozornost vest, da je državni pravdnik vložil pri obtožni sekciji zahtevo, da se atentatorica na Mussolinija Violetta Gibson izroči porotnemu sodišču v Rimu. Fašistovski list »Tevere« ugotavlja, da sta oba psihijatra (torej tudi obrambni) edina v mnenju, da je Gibsonova pri zdravi pameti. Časopisje nadalje ugotavlja, da je Gibsonova venomer trdila, da ji je neki opozicionalni poslanec in bivši minister v fašistovski vladi izročil revolver z naročilom, da ubije Mussolinija. Po tretjem (t. j. zadnjem) atentatu na Mussolinija pa je Gibsonova spremenila taktiko in pričela trditi, da je bila v zvezi z italijanskimi izseljenci v Franciji. Po mnenju psihijatrov teh izjav ni vzeti za resne. Zahteva državnega pravdnika, da se Gibsonova izroči porotnemu sodišču, je zbudila splošno pozornost posebno radi tega, ker je bilo prvotno rečeno, da ne bo Gibsonova sojena in sicer radi umobolnosti, ampak da bo internirana v umobolnici.

Beleške

△ Kako »Jutro« nabira čitatelje. »Jutro« se rado hvali z desetstiči svojih čitateljev. Mi smo že mnogo potov pribili, da lovi »Jutro« svoje čitatelje in naročnike zavestno in dosledno z umazano literaturo najnižje vrste. Da pa je temu res tako, nam podaja »Jutro« samo pravkar nov, nepobiten dokaz. Večeraj je vsem številkam priložilo »Vabilo na naročbo novega romana: »Papežinja Favsta, hči Lukrecije Borgijske, dediča tradicij papežinje Giovanne, ženska brezprimerne odločnosti in krvoločne okrutnosti«. Dalje vabi »Jutro« zlasti ženske tako-le: »V pomirjenje dragih čitateljcev povemo le še to, da jim obeta naš novi roman, kar se tiče ljubavnih zapletljivost, toliko strahu, skrbi, koprnenja in končnega odrešenja, kakor gotovo še noben izmed vseh, kar smo jih doslej objavili. Ker je treba po dosedanjih izkušnjah računati s tem, da bodo ob začetku novega romana posamezne številke »Jutra« vžle večji nakladi do zadnjega razposlane in razprodane, pričakujemo, da se — ako še niste naročeni — takoj naročite na naš list. Uverjeni smo, da smo s svojo izbero ustreigli veliki večini čitateljev in jim želimo ob »Papežinji Favsti« obilo užitka in zabave. — »Jutro«. — Tako tedaj »Jutro« nabira svoje naročnike in to prav v dneh, ko je jugoslovansko žensko na slovesen način obsodilo umazano literaturo in imenoma umazano žurnalistiko kot največjega škodljivca narodne pravnote.

△ Dr. Korošec se trudi, da bi ne ostal med dvema stoloma, pravi »Jutro«. »Jutro« je ta trud prihranjen, ker je dr. Žerjav in SDS že na — tleh.

△ Konstatovanje. Predvsem konstatujemo da smo mi slovenski radikali edina stranka v Sloveniji, ki vodi resno račun o vsedravnih interesih. Če bi tole konstatovanje dr. S. v kočevski »Samoupravi« res odgovarjalo resnici, potem je katastrofa za državo že tu. Tako pa... Hm... Gottscheer Sprachinsel ima svoj jezik in svoje šale.

△ Upal se je. »Jutro« nam mogočno odgovarja, da se je Pribičević in vsi demokrati upali povedati, da so Srbi narod, a ne več sami, temveč skupaj s Hrvati in Slovenci. Da, da to trdimo tudi mi. Toda tega mi Pribičevića nismo vprašali. Mi smo vprašali: »Ali

se je g. Pribičević le enemu srbskemu učitelju upal dopovedati, da Srbi niso narod.« »Jutro« nam torej na vprašanje ni odgovorilo. Zakaj ne? Ker si ne upa.

△ Slovenstvo bo varno samo v jaki Jugoslaviji. To smo vedeli brez »Jutrovec« umetnosti. Toda, da bo Jugoslavija jaka, dokler bo v njej veliko močnega in narodno zavednega Slovenstva, to trdimo mi in zato moramo braniti Slovenstvo proti jutrovskemu »edinstvu«.

△ Braniti vero, pravi »Jutro«, da ni treba. Če bi ne bilo res nobene druge nevarnosti za vero, je »Jutro« s svojo hinavščino in nemoralno zadosten razlog, da je ves narod v brambi za svoja verska načela in moralne čednosti.

△ Šmokavzarstvo. Med tem, ko so na zadnji seji parlamenta SDS arji igrali brezprimerno hinavščino, ko so v odgledu kljub temu, da so v opoziciji, glasovali z dodatke k selitvenim stroškom častnikov in podčastnikov, v plenumu postavili govornika proti, pred glasovanjem pa pobegnili, v tem istem času drzno prinašata »Jutro« in »Narod« lažnjiva poročila o zadržanju Jugosl. kluba. V vsaki državki je kak stavek, kako so se klerikalci bržali »potuhnjeno«, kako so se odvojili od opozicije, »kako je klerikalni govornik govoril dobro za vlado« itd. Bistveno ista laž se ponavlja v najrazličnejših varijantah. — Jasno je, da hoče SDS s takimi poročili zabrisati svojo lastno blamažo. Hotela je na eni strani uganjati demagogijo, na drugi strani pa varovati svoje obelodje kot najbolj militarnistična stranka. Pa je bila hinavščina predebela in je SDS zgrešila oba cilja. Pred svojimi volivci je nesmrtno blamirana, tisti, ki se jim je hotela prikupiti, pa se pomilovalno posmehujejo takemu hlapčevskemu lizunstvu. — Za žurnalistiko SDS je značilen ta način boja: če smo že sami popolnoma zamazani, skušajmo oblatiti nasprotnika, da se bo manj opazila naša lastna... čednost!

Seja mariborskega obč. sveta.

Maribor, 28. okt. 1926

Danes se je vršila redna seja mariborskega občinskega sveta. Če izznamemo malenkostne in otročje izpade socialnih demokratov, je seja potekla popolnoma mirno in stvarno.

Župan je v svojem poročilu prečital predlog narodno-socialističnega kluba, da se vpelje nov davek 5% naklada na stanovanjske najemnine, ki se naj stekajo v občinski gradbeni fond. Hišni posestniki predlagajo, naj se pri novi najemnini zviša gostščina, vodne in kanalske pristojbine na 15%. Za nove stavbe naj velja oprostitev vseh davkov na 25 let. Občinske doklade na najemnino naj odpadejo za dobo šestih let. Vsi ti predlogi so se izročili odseku v nadaljnji pretres.

Na sporedu današnje občinske seje so bile kajpak tudi običajne interpelacije soc. demokratov. Za vsako sejo namreč pripravijo najmanj troje interpelacij, da se lahko potem širokoustoj po vsem mestu, na svojih zborovanjih in v svojem časopisju. Vse te papirnate resolucije predstavljajo njihovo delo za blagor občine in ljudstva. Zaukrat so se z vsi silo zagnali v »Slovenstvo« notico, ki je poročala, da je deško zavetišče prenapolnjeno. Socialnih demokratov ni zadovoljila niti izjava župana dr. Leskvarja, da se bo deško zavetišče celo povečalo. Druga njihova resolucija se tiče vprašanja kaldrinskega fonda. V tretji resoluciji pa vprašujejo, zakaj je bil odpuščen mestni sluga Verboš. Dobili so odgovor, da je bil ta mož odpuščen radi pijančevanja. S tem so bile interpelacije soc. demokratov spravljene z dnevnega reda. Nato so sledila poročila odsekov.

Poročila odsekov.

Prvi odsek. Petrovo selo, naselbina vili pod Kalvarijo, je spadalo doslej pod občino Krčevino. V zadnjem času pa se je med prebivalci pojavila akcija, da se Petrovo selo priklupi mestu. Občina jih sprejme v občinsko zvezo brez daljše debate. — Nato se je obravnavalo vprašanje kuratorija mestnega gledališča. Ker daje mestna občina gledališču prostore, luč, kurivo in znatne denarne podpore, zato je samoposebi umevno, da zahtevajo nekateri občinski svetniki, da imej občina besedo tudi pri upravi gledališča in pri tem, kako se njen denar uporablja. O tem vprašanju se bo še govorilo na prihodnji seji. — Stanovanjski najemniki se pritožujejo, da pobirajo nekateri hišni gospodarji od njih mestne doklade. — Pivovarna »Union« se pritožuje radi poviška prirastkarine, ki se zniža od 422.93 Din na 350.00 Din.

Tretji odsek. Predlog za regulacijo zveze med Tattenbachovo ulico in Cesto ob brodu se sprejme. — Stavbenik Nasimbini prosi, da se mu dovoli, postaviti na parceli med Strossmayerjevo, Orožnico in Gospejno ulico pritlično stavbo za garažo in delavnico. Ker predvideva mestni regulacijski načrt na tej parceli nadstropno stavbo, se ta prošnja odbije. — Razpiše se izdelava regulacijskega načrta za magdalensko in meljsko predmestje.

Četrty odsek. Ljudski univerzi se znižajo pristojbine za uporabo dvorane v Kazini od 400 na 200 Din. — Občina pristopi k novi ustanovljeni Zvezi za tujski promet v mariborski oblasti kot ustanoven član z deležem 10.000 Din. — Poplavljenec občine Ziri se podeli podpora 10.000 Din. Odboru za pomoč poplavljenecem v Ljubljani tri tisoč Din.

Za stanovanja v novi mestni hiši v Smetanovi ulici se določi najemna 66.27 Din za 1 kvadratni meter prostora na leto. Ta vsota predstavlja eno tretjino stroškov, ki jih ima mestna občina na leto. V poslopju je 28 stanovanj in trije trgovski lokalni stanovanji. Stanovanja so se dodelila v taini seji.

Družinska pratika

1927

se še dobi

in jo ima v prodaji vsaka boljša trgovina po vsej Sloveniji. Kjer bi je ne dobili, jo pa zahtevajte naravnost od založništva »Družinske pratike« v Ljubljani. Cena izvoza 5 Din, po pošti 50 par več. Krasi jo nad 20 celostranskih slik, med temi 16 v bakrotiskul — Edina te vrste!

Oskrbite si jo pravočasno!

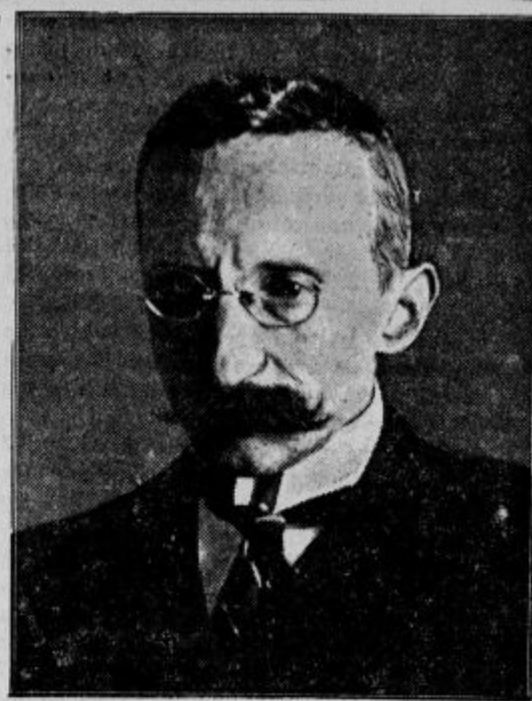


Znak Zveze slovenskih vojakov, vlit iz bron na spomeniku vojnim žrtvam v Trbovljah, ki ga odkrijejo v nedeljo.

Slike z ženskega kongresa na Bledu.



Pogled na kongresno dvorano.



Dr. Robert Mayr-Harting, češkoslovaški minister, član nemške krščansko socialistične stranke.

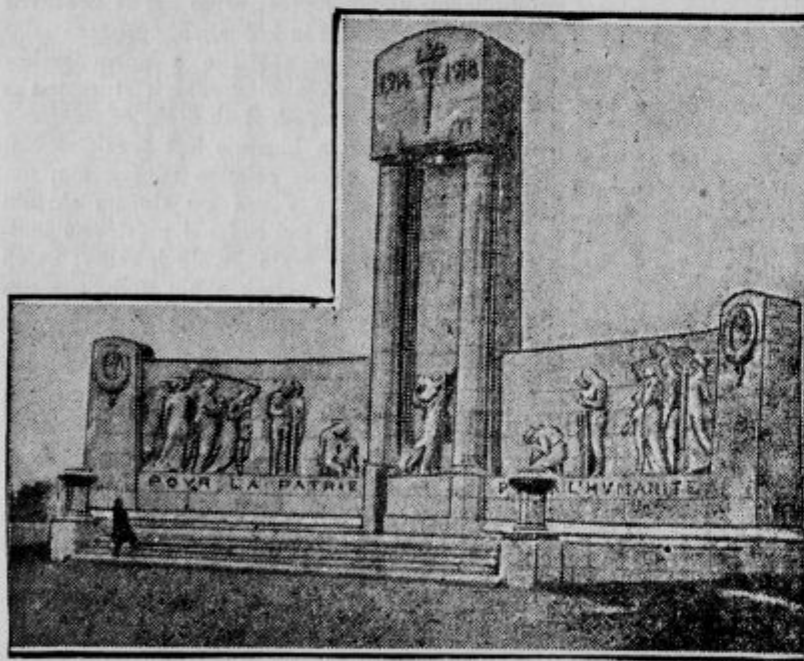
Pridobivaite novih naročnikov!



Lady A. Berdeen, častna predsednica kongresa se zahvaljuje za pozdrave in ovacije.



Otvoritev slavnostne seje na čast Lady markise A. Berdeen.



Spomenik vojnim žrtvam v Liegu, katerega je pred par dnevi odkril belgijski kralj.



Sovjetski sprejem nečakinje cesarja Viljema v Leningradu, ki je prispela tja pred kratkim z luksuzno ladjo raznih magnatov.

Zima je pred durmi!
Spomnite se stradajočih in - -
prezebajočih poplavlencev!



Princ de Galles prisostvuje odkritju spomenika padlim kraljevim gardistom v Londonu.



Španska kraljica na pariški postaji, kamor je prispela pred par dnevi.



Slika na desni: Odlikovanje pariškega nadškofa, kardinala Dubois-ja z zlato medaljo pomorske in kolonijalne lige. Kardinal Dubois je, kakor že znano, kmalu po prevratu na poti iz sv. dežele obiskal Ljubljano in imel v stolnici pontifikalno sv. mašo, v »Unionu« pa je bila njemu na čast prirejena slavnostna akademija. Ljubljancem se ga gotovo še spominjajo.

Katoličani in država.

Nemški katoliški časopisi posvečajo v zadnjem času posebno pozornost vprašanju o sodelovanju katoličanov v državi. Vsi prihajajo do zaključka, da je v največjem interesu tako katoličanov kakor države, da se katoličani čim najtesneje udeležujejo na državnem življenju in mu vtisnejo svoj pečat. Soglasno ugotavljajo, da so katoličani v tem pogledu že mnogo zamudili, ker so se — pač odbiti po mnogih pojavih, ki katoličanu ne morejo biti mili — umaknili iz javnega življenja in prepustili polje socialistom in liberalcem. Leti so priložnost kar najbolje izkoristili, da uveljavijo v državi svoje nauke in ji vdanejo svojega duha. Sedaj ne gre več za akademične razprave o demokraciji, marveč morajo katoličani tako v Nemčiji kakor v Avstriji novo državo samo smatrati za svojo lastno pozitivno nalogo.

Tako piše prof. Muth v Hochlandu, a dunajski kulturnopolitični tednik »Das neue Reich« se mu popolnoma pridružuje. Zanimivo opredeljuje prof. Muth razmerje med ljudstvom in državo; piše:

Vprašanje je danes to, kako naj ljudstvo in država zopet postaneta enota, kako naj postane država doživljeno in življeno občestvo ljudstva, kako naj postane nova ljudska enota v novi državi, kako naj se država od znotraj obnovi. Ljudstvo in država sta v razvoju zadnjih stoletij razpadla in se drug drugemu globoko odtujila. Razvila se je oblastna država v nasprotju s svobodno samoupravo na stanovskih korporacijah zgrajene družbe; in kar se je navidezno pridobilo na modernih svoboščinah, je bila mnogokrat le beseda brez vsebine. Vlada je bila v rokah imenovanih ministrov, ki jim je stala ob strani skoraj vsemogočna birokracija. Ljudstvo je bilo podložno in so drugi vladali z njim; pri tem je izgubilo zavest, da je samo najbistvenejši del države, da je samo naravnopravni nositelj državne oblasti, da je kot celota odgovorno za državo, da je soodgovoren zanj vsak posameznik v njej.

Tako je treba ljudstvo danes znova vzgojiti za državno zavest, za novo državno voljo. To je dolgotrajna in trda vzgojna naloga, ki jo ima nova država nasproti ljudstvu. Pri tem katoličani nikakor ne smejo ostati ob strani, marveč se morajo po besedah Leona XIII. zavzeti za to, da se vse državno življenje uredi v krščanskem duhu.

